

ಭಾಷಾಂತರ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಪನ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳು

ಡಾ. ವಿಜಯೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಜಿ.ಎಲ್.

ಕನ್ನಡ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಸರ್ಕಾರಿ ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜು, ಚಿಂತಾಮಣಿ.

Abstract:

‘ಆದಿಪುರಾಣ’ ಮತ್ತು ‘ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ’ಗಳನ್ನು ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳು ಅಥವಾ ಪಂಪನ ಕಾವ್ಯ ಎನ್ನುವಾಗ, ಈ ಕೃತಿಗಳಿಗೂ ಇವಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧಾಂತರಗಳೇನು? ಅನುವಾದ, ರೂಪಾಂತರ, ಅನುರೂಪ, ಮರುರೂಪ ಅಥವಾ ಈ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿ-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗುಂಪಿಗೆ ಪಂಪನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು? ಇವೆರಡೂ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಯಾವ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ತೂಗುವುದು? – ಮೊದಲು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ – ಎಂದು ಎರಡು ರೀತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾದರಿಗಳಿದ್ದು,¹ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಪನದು ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ, ಪಂಪನದು ಸೃಷ್ಟಿಶೀಲ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಪ್ರತಿಭೆಯೋ ಅಥವಾ ಸೃಷ್ಟಿಶಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ ಕೊಡಬಲ್ಲ ಪ್ರತಿಭೆಯೋ ಎಂಬುದು ಕೂಡ ಚರ್ಚಾಸ್ಪದ ಸಂಗತಿ.² ಭಾಷಾಂತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

Keywords: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪಂಪ, ಭಾಷಾಂತರ ಮೀಮಾಂಸೆ, ಆದಿಪುರಾಣ, ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತೊಂಬತ್ತರ ದಶಕದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇವತ್ತಿನ ಭಾಷಾಂತರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ವಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳು ಶುದ್ಧ ಅನುವಾದಗಳೇ ಆದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಅವುಗಳ ಮಹತ್ವ ಇಲ್ಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾಷಾಂತರವೂ ಒಂದು ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಿಯೆ; ಭಾಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯ ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಇಂದಿನ ಭಾಷಾಂತರ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಪಂಪನು ಸ್ವತಃ ಯಾವ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಬರೆದವನಲ್ಲ; ಇವನು ಕೇವಲ ಅನುವಾದಕ; ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಈ ಅನುವಾದಕನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯೇನಿದೆ? ಅನುವಾದಕನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯೆಷ್ಟು? ಎಂದು ನಾವು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಲ್ಲಿ, ಇದಕ್ಕೆ Susan Bassnett ಎಂಬ ಚಿಂತಕಿ ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾಳೆ: “ಅನುವಾದಕನು ಮೂಲ ಭಾಷೆಯ ಪಠ್ಯದ ಲೇಖಕ ಆಗದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಆತ ಅನುವಾದಿಸಿಕೊಂಡ (ಉದ್ದಿಷ್ಟ) ಭಾಷೆಯ ಪಠ್ಯದ ಲೇಖಕನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅನುವಾದಿಸಿಕೊಂಡ ಭಾಷೆಯ ಪಠ್ಯದ ಓದುಗರ

Please cite this article as: ವಿಜಯೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಜಿ.ಎಲ್. (2023). ಭಾಷಾಂತರ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಪನ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳು. ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ಫೋರ್ಮೇಟಿವ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್. 2(2), 162-168.

ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕನ ನೇರ (ಸ್ಪಷ್ಟ) ನೈತಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರುವವನು ಅನುವಾದಕನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.”³ Susan Bassnett ರ ಈ ಮಾತನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ‘ಅನುವಾದ-ಕೃತಿ’ಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ಭಾಷೆ ಪಂಪನದೇ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೃತಿಗಳ ಕರ್ತೃ ಪಂಪನೇ. ಇವು ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಪಂಪನನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲು, Susan Bassnett ರ ಈ ಮಾತುಗಳ ನೆರವು ನಾವು ಪಡೆಯಬೇಕಾದದ್ದು, ಆತನ ಕೃತಿಗಳು ಶುದ್ಧ ಅನುವಾದಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ.

ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಮೂಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪಂಪನೇ ಹೆಸರಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾನು ಋಣಿಯಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಎರಡೂ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೂ, ಆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪಂಪನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವಾಗ ಆಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಿಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದುದು ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯರ ‘ಪೂರ್ವ ಪುರಾಣ’. ಮತ್ತು ‘ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ’ಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದುದು ‘ವ್ಯಾಸಭಾರತ’. ಪೂರ್ವಪುರಾಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸಭಾರತಗಳೆರಡೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಕೃತಿಗಳೇ. ಇವು ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಓದುಗ ಮತ್ತು ಕೇಳುಗ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅಪರಿಚಿತವಾದ ಕೃತಿಗಳೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದೂ ಇವನ್ನು ಪಂಪ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದುದರ ಉದ್ದೇಶವೇನು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ.

‘ಆದಿಪುರಾಣ’ ಮತ್ತು ‘ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ’ಗಳು ಕೇವಲ ಭಾಷಾಂತರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತಿದೆ. (ಈ ಕುರಿತು ಮುಂದೆ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.) ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಈ ಬಗೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಶಯಗಳಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಇವು

ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಷ್ಟೇ ರಚಿಸವಾದುವುಗಳಲ್ಲ.⁴ ಪಂಪನಿಂದ ಪುನರ್ ನಿರೂಪಿತಗೊಂಡ ಕೃತಿಗಳಿವು. ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಕೃತಿಯ ರೂಪಾಂತರವೂ ಆಗಿದೆ, ಕಥಾಂತರವೂ ಆಗಿದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ, ಸಂಸ್ಕೃತದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶವಷ್ಟೇ ಪಂಪನದಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ - ಅರ್ಥಾತ್ ಆತನ ಕೃತಿಗಳು ಕೇವಲ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ - ಪಂಪನ ‘ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ’ದ ನಂತರ ಬಂದ ರನ್ನ ಮತ್ತು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರು ಅದೇ ಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವ ಅಗತ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

ರನ್ನನಂತೂ ‘ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ’ದ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಅಶ್ವಾಸವನ್ನೇ ಮೂಲವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಿಂಹಾವಳೋಕನ ಕ್ರಮದಿಂದ ತನ್ನ ಕೃತಿ ‘ಗದಾಯುದ್ಧ’ದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರದ ಕೆಲಸವೇನು ಬಂತು? ಈವೊಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಏನೆಂದು ಕರೆಯುವುದು? ಒಂದೇ ಕಥೆಯು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭದಿಂದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಅನ್ಯರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೇನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಏಳುತ್ತವೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆ ಸಹಿತ ಮಾತುಗಳು ‘ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ’ವನ್ನಷ್ಟೇ ‘ಭಾಷಾಂತರ’ದ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ‘ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ’ದಲ್ಲಿಯೇನೋ - ದೇಸೀ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಗಳ ಸಮನ್ವಯ, ವ್ಯಾಸಭಾರತ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಭಾರತಗಳ ಸಮನ್ವಯ, ಅರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಅರಿಕೇಸರಿ ಸಮನ್ವಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ - ಪಂಪನು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ ಕಾವ್ಯದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಸಭಾರತಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಂದು ‘ಆದಿಪುರಾಣ’ಕ್ಕೂ ಇದೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಇದುವರೆಗಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮೂಡಿ ಬಂದಿವೆ. “ಆದಿಪುರಾಣದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಪನು ಕೈಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಗರಡಿಯಾಳಿನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ತೀ.ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನೈಜ ಕಾವ್ಯಪ್ರತಿಭೆಯೊಂದು ತನ್ನ ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ತಾನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲಕೃತಿಗೂ ಬದ್ಧವಾಗಿ, ಅವೆರಡೂ ತಡೆಗೋಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ಅಸಹಾಯಕತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ ಎಂಬಂಥ ನಿಲುವು ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಯವರದು. ಶ್ರೀಯವರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಹಂತದವರೆಗೂ ಅನುಮೋದಿಸುವ ಜಿ.ಹೆಚ್. ನಾಯಕರು, “ಆದಿಪುರಾಣದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜಿನಸೇನಾ ಚಾರ್ಯರ ‘ಪೂರ್ವಪುರಾಣ’ದ ವಸ್ತು, ಸಂವಿಧಾನ, ಆಶಯ ಮತ್ತು ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು (ಪಂಪನು) ವಿಧೇಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಗೌಣ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿಂತು ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಿಟ್ಟು, ಪಂಪನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ‘ಅಸ್ವತಂತ್ರತೆಯ ಆರೋಪ’ ಹೊರಿಸುವ ಜಿ.ಹೆಚ್. ನಾಯಕರು, ‘ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದ ಪೂರ್ವಪುರಾಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಅದರ ತಿರುಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಆತ ತೋರುವ ಔಚಿತ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ರಸಗ್ರಹಣ ವಿವೇಕ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ’⁶ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಪ್ರಕಾರ, “ಈ (ಆದಿಪುರಾಣ) ಕಾವ್ಯದ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಸ್ವಯಾರ್ಜಿತವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಪಂಪನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆತನ ಗ್ರಥನಕೌಶಲ (Craftsmanship)ದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.”⁷

ಮತ್ತೊಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆಯುವವನಿಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುವುದು ಆ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ, ವಿಸ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಕೃತಿಯ ಧ್ವನಿ ಬದಲಿಸುವಲ್ಲಿಯೇ. ಈ ಬಗೆಗೆ

ಆದಿಪುರಾಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಂಪನ ಮೇಲೆ ಅಸ್ವತಂತ್ರತೆಯ ಆರೋಪ ಮಾಡುವ ಜಿ.ಹೆಚ್. ನಾಯಕರು ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ‘ಆದಿಪುರಾಣ’ ಮತ್ತು ‘ಪೂರ್ವಪುರಾಣ’ಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ, ಪಂಪನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕ್ರಮದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವ ಕೆ.ವಿ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸಬಹುದು:

“ಆದಿಪುರಾಣಾನ ಜಿನಸೇನನ ಪೂರ್ವಪುರಾಣದ ಜೊತೆ ಇಟ್ಟೊಂಡು ವಿವರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪಂಪ ಬಹುಶಃ ಜಿನಸೇನನ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟೊಂಡ ಹಾಗೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ವಾಕ್ಯವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ, ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ಎತ್ತೊಂಡು ಕರಾರುವಾಕ್ಕಾಗಿ ಅನುವಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, ಆದಿಪುರಾಣ ಪೂರ್ವ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಇಡೀ ಇಡೀ ಇಟ್ಟೊಂಡು ನೋಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದೇ ಬೇರೆ ಇದೇ ಬೇರೆ ಅನ್ನಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆ ಬಂಧವೇ ಬೇರೆ ಈ ಬಂಧವೇ ಬೇರೆ, ಆ ಕಟ್ಟಡವೇ ಬೇರೆ ಈ ಕಟ್ಟಡವೇ ಬೇರೆ ಅನ್ನೋದು ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”⁸

ಹೀಗೆ ‘ಆದಿಪುರಾಣ’ವು ಜಿನಸೇನನ ಕೃತಿಯ ಅಕ್ಷರಶಃ ಅನುವಾದವೆನ್ನುವ ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರು, ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಪಂಪನು ವಹಿಸಿರುವ ಅಯ್ಕೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಇಡೀ ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡಿದಾಗ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿ ಕಾಣುತ್ತದಾದ್ದರಿಂದ ‘ಇಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪಂಪನದು ಭಾಷಾಂತರವಲ್ಲ’ ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಆದಿಪುರಾಣವು ಹೇಗೆ ಪೂರ್ವಪುರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತ, “ಜಿನಸೇನನ ಕಥೆ ಮೂಲಕ ಪಂಪ, ಒಂದು ಕಡೆ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ತನ್ನ ಪರಿಸರದ ಅನುಭವಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಯತ್ನದ ಕುರುಹು

ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆದಿದೇವನ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಂತರಂಗ ಸತ್ಯಗಳ ಹುಡುಕಾಟ, ಭರತ ಬಾಹುಬಲಿಯರ ಪೌದನದ ಕಥೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪರಿಸರದ - ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ ಸತ್ಯಗಳ ಹುಡುಕಾಟ - ಇವನ್ನು ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ, ಪೂರ್ವಪುರಾಣದ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕ್ರಮ - ನಿಶ್ಚಿತವನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಹೇಳುವಂತದ್ದು ಮತ್ತು ಆದಿಪುರಾಣದ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕ್ರಮ, ಬಗೆದುಕೋತಾ ಹುಡುಕಿಕೋತಾ ಹೋಗುವಂತದ್ದು.

“ಪಂಪನ ಎರಡೂ ಕಾವ್ಯಗಳ ವಸ್ತುಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ರೂಪುಗೊಂಡು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದ್ದುದನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೂ ಹೊಸತಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಬಹುದು”¹⁰ ಎಂಬ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತು ಈ ಹಿಂದೆ ಉದ್ಧರಿಸಲಾದ ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಯವರ ಮಾತುಗಳು ಪಂಪನ ವಸ್ತುನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರತಿಭೆ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಂಡು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತವೆ. ಜಿ.ಹೆಚ್.ನಾಯಕರ ವಿಮರ್ಶೆ, ಪಂಪನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮೂಲದ ಜೊತೆ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಇಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತ, ಪಂಪನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನೇ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತದೆ. ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರ ಒಟ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯ, “ಎರಡೂ ಕಾವ್ಯಗಳ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತನ್ನನ್ನು ಸೃಜನಕ್ರಿಯೆಯ ದಿವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ”¹¹ ಎನ್ನುವುದಾಗಿದೆ. ಜಿ.ಹೆಚ್.ನಾಯಕರ ಈ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ, ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಅದಲು ಬದಲುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಪಂಪನ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕವೇ ಅವನರಡೂ ಕಾವ್ಯಗಳು ತನ್ನ

ಕಾಲದ ಸತ್ಯಗಳ ಶೋಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪಂಪನ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಮೇಲಿನ ಭಿನ್ನ ಭೋರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದರ ವಕಾಲತ್ತು ವಹಿಸುವುದು ಅಥವಾ ವಿರೋಧಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ಪರ ಅಥವಾ ವಿರೋಧದ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರ ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲು ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಳಜಿಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೇರೆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಚರ್ಚಿಸಬಹುದು. ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ರಚನೆಗೊಂಡುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಒತ್ತಡಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಪಂಪನ ಮುಂದಿದ್ದ ಕಾವ್ಯಪರಂಪರೆ: ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಆತ ಅನುಸರಿಸಿದ ಕಾವ್ಯತಂತ್ರ

ಇದು ಪಂಪನೊಬ್ಬನ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳೂ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಸಮಸ್ಯೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಯಾಕೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು? ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರು ಇತರ ದೇಶ್ಯಭಾಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಾಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಲಿಲ್ಲ? ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ನಾಟಕವೆಂದರೆ ಅವರ ಕಲ್ಪನೆ ಏನಿದ್ದಿತು? ಕೇವಲ ವ್ಯಾಸ - ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳಷ್ಟೇ ಅವರ ಕಣ್ಣ ಮುಂದಿದ್ದರೆ? ಕಾಳಿದಾಸ, ಭಾಸರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನಷ್ಟೇ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ? ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ತೊಡಗುವಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ್ದಾದರೂ ಏನು?

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಎತ್ತಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದರೆ, ಇವು, ಒಂದು ಯಾಜಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ

ಮನಸ್ಸುಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ. ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಹೀಗೇನೇ- ಎಂದು ಲಿಖಿತಾಲಿಖಿತ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಬರೆದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವು ಅದನ್ನು ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಿನ್ನ ಅನ್ನುವಂಥ ರಚನೆಗಳು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಯಾವ ಜ್ಞಾನಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಉದ್ಭವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯನ್ನುವುದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಉದ್ಭವಗೊಳ್ಳುವಂಥದ್ದಲ್ಲ, ಅದು 'ನಿರ್ಮಾಣ'ಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಸ್ವಂತಿಕೆ ಅಥವಾ ಸೃಜನಶೀಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಗತಿಯೇ ಹಾಗೆ ನಿಧಾನಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಿನ್ನ ಕೃತಿಯೊಂದರ ಆಗಮನಕ್ಕೆ ಸಮಾಜವೂ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಓದುಗ-ಕೇಳುಗರೂ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ, ಕವಿಯಾದವ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೂ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಅಸಂಬಂಧವೂ ಆಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ - ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಪಂಪನ ಮುಂದಿದ್ದ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಅವನ ಓದುಗ - ಕೇಳುಗ ಸಮುದಾಯದ ಕಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

ನಮ್ಮ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ನಿಸುವ 'ಪೂರ್ವಕವಿ ಪ್ರಶಂಸೆ' ಪಂಪನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈತ ಕೇವಲ ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳ ಕರ್ತೃಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. "ಮುನ್ನಿನ ಕಬ್ಬಮನೆಲ್ಲಮಿಕ್ಕಿ ಮೆಟ್ಟಿದವು ಸಮಸ್ತ ಭಾರತಮುಂ ಆದಿ ಪುರಾಣ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧಮುಂ" (ಹಿಂದಿನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ತುಳಿದು ಹಾಕಿದವು (ಈ ನನ್ನ) "ಸಮಸ್ತಭಾರತ" ಮತ್ತು (ಆ) "ಆದಿಪುರಾಣ" ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧ (ವಿ.ವಿ. 14, 59) ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಂಥ "ಮುನ್ನಿನ ಕಬ್ಬ"ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ವಿವರಗಳನ್ನೂ

ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು, ಪಂಪನ ಈ ಕಾವ್ಯಗಳ ಕಾಲ (ಕ್ರಿ.ಶ. 940-950)ಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಸಿಗುವುದು "ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ"ವೊಂದೇ (ಕ್ರಿ.ಶ.850). (ಪಂಪಪೂರ್ವ ಯುಗದ ಕವಿಗಳೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಸಗ, ಗುಣನಂದಿಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. 9ನೆಯ ಶತಮಾನದವರು. ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.) ಅಂದರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ 8 ಮತ್ತು 9ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಿಗೂ ಮಿಕ್ಕ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರದು. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ: ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ - ಅಂದರೆ ಪಂಪನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯವು 'ಪರಂಪರೆ' ಯ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅದೇತಾನೆ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತ್ತು.

ಪಂಪನ ನಿಜವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲಿ. 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ವೂ ಕೂಡ ಹೀಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತ, ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕನಿಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸುವಾಗ, ವಿದಾಯ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ, ಆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಅಗತ್ಯ ಸರಕುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ಹೇಳುತ್ತದಲ್ಲ-ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ-ಪಂಪನು ಹಾಗೆ ತನಗೆ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದ ಹತಾರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಈತನು ಕೇವಲ ಕಾವ್ಯ ವಸ್ತುವನ್ನಷ್ಟೇ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಛಂದೋಪಕಾರಗಳನ್ನು, ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತವೆಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನೂ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ಬೇಕು ಬೇಕೆಂದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡ. (ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕೆ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಯವರು, 'ಪಂಪನಿಗಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ

ಕೇವಲ ಕಾವ್ಯಗಳ ಗಣನೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯವಾಗದು. ಸಂಗೀತ, ಭಂದಸ್ಸು, ನಾಟ್ಯ, ಅಲಂಕಾರ, ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅನುಸಂಧಾನವೂ ಅಗತ್ಯ' ಎಂದಿರುವುದು.¹² ಆದರೆ ಭೂತ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಭಾರತಗಳನ್ನು - ಅಂದರೆ ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು - ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಸೆದು ಹೇಳುವ ಅವನ ಕಾವ್ಯತಂತ್ರ ಮಾತ್ರ ಹೊಸದು.

“ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ಒಂದು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕ ನಿರ್ಮಿತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾದ ದೇಶಭಾಷೆಗಳು ಮೊಳಕೆಗಳ ಹಾಗೋ ಚಿಟ್ಟಿಗಳ ಹಾಗೋ ತಟ್ಟನೆ 'ಉದ್ಭವಿಸುವಂಥವಲ್ಲ; ಅವು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುವಂಥವು' ಎನ್ನುವ ಡಾ.ಷೆಲ್ಡನ್ ಪೊಲಾಕ್‌ರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ, ಪಂಪನು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆದದ್ದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪೊಲಾಕ್ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ, ಆರಂಭದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಪಾಲು ಕೃತಿಗಳ ಕಾಳಜಿ “ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ” ಮಾಡುವುದಾಗಿತ್ತು.¹³

ಹೀಗಾಗಿ ಪಂಪನ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲುಗಳು: ಒಂದು, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯ ಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಮತ್ತು ಎರಡು, ತನ್ನ ಮುಂದಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕಾಲದ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುವುದು. ಪಂಪನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಈ 'ದ್ವಿಮುಖಿ ನಿರೂಪಣೆ'ಯ ಕಾವ್ಯತಂತ್ರದ ಮೂಲವನ್ನು ಹಳೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಯಾದರೂ ಅಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಕಾಳಿದಾಸ ಮತ್ತು ಬಾಣ - ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಆ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅರೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು.¹⁴ ಕಾಳಿದಾಸನು 'ರಘುವಂಶ'ದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ

ರಾಜಕೀಯವಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಲು ವಿಫಲನಾದರೆ, ಬಾಣನು 'ಹರ್ಷಚರಿತೆ'ಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ವಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಾವ್ಯತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರ್ಧಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಪಂಪನಿಗೂ ಮೊದಲು ಗುಣವರ್ಮನೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ತಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ 'ಶೂದ್ರಕ ಕಾವ್ಯ'ವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಕೃತಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಪಂಪ ಅನುಸರಿಸಿದ ಕಾವ್ಯತಂತ್ರದ ವಾರಸುದಾರಿಕೆಯ ಗೌರವ ಪಂಪನಿಗೇ ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯತಂತ್ರದ ಬಗೆಗಿನ ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ, ತಂತ್ರದ ಬಗೆಗಿನ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಯಾಜಮಾನ್ಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ದೇಶಭಾಷೆಯೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳ್ಳುವ, ತನ್ನದೇ ವಲಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂದು-ಸಂಘರ್ಷಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಗ. ಇನ್ನೊಂದು-ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಮಾರ್ಗ. ಇವೆರಡೂ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಪನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದು- ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರ ಸೂಚಿಸುವ-ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು. ಪಂಪನ ಈ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೂ, ಅತನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಕಾವ್ಯತಂತ್ರಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧಗಳಿವೆ. ಪರಂಪರೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ 19ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಮತ್ತು 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭಿಕ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮರುಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹವೇ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ - ಈ ಎರಡೂ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡವು ಬಹಳ ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದ ಭಾಷಾಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತೃತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಕೊನೆಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಷೆಲ್ಡನ್ ಪೊಲಾಕ್. (2002). *ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ ದೇಶಭಾಷೆ*. ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ. ಪು. 28
2. ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ. (1992). ಬಯಲು-ಆಲಯ. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ಪು. 9. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಯವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭೆಯಲ್ಲಿನ ಈ ಎರಡು ರೀತಿಯ ವರ್ಗೀಕರಣಗಳನ್ನು ಎ.ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾಯರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರು ಪಂಪನದು ಸೃಷ್ಟಿಶಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನ ಕೊಡಬಲ್ಲ ಪ್ರತಿಭೆ (Responsive Imagination) ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.
3. Susan Bassnett. (2002). *Translation Studies*. (3rd edition). Rutledge.
4. ಡಾ. ಷೆಲ್ಡನ್ ಪೊಲಾಕ್ ಅವರು *ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ*ವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪೂರಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನೋಡಿ: ಷೆಲ್ಡನ್ ಪೊಲಾಕ್. (2002). ಪೂರ್ವೋಕ್ತ. ಪು. 58
5. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ತೀ.ನಂ. (1947). *ಪಂಪ*. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ಪು.14
6. ನಾಯಕ ಜಿ.ಹೆಚ್. (1991). *ಪಂಪ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ*. ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ (ಸಂ.). *ಪಂಪನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ*. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ಪು. 213
7. ಅದೇ. ಪು. 214
8. ಅದೇ. ಪು. 204
9. ಅದೇ. ಪು. 202
10. ಶಿವಾರೆಡ್ಡಿ, ಕೆ.ಸಿ. (2003). *ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ಗದ್ಯ*. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ಸಂಪುಟ 1, ಪು. 188-189
11. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. (ಸಂ.) (2016). *ಪಂಪ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ*. ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್. ಪು. 212
12. ಅದೇ. ಪು. 6
13. ಷೆಲ್ಡನ್ ಪೊಲಾಕ್. (2002). ಪೂರ್ವೋಕ್ತ. ಪು. 26, 67
14. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಕೆ.ವಿ. (2016). *ಪಂಪನ ಕವಿತೆ: ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮಾರ್ಗ*. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಜಿ.ಎಸ್. (ಸಂ.) *ಪಂಪ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ*. ಸಪ್ನ ಬುಕ್‌ಹೌಸ್.